

אתר קבע	הקהילה המיועדת	הסכם	תשתיות	בניית בית קבע
אמציה (צמוד דופן)	כ-50 משפחות מקטיף	אין	אין	אין
חזן	כ-80 משפי מנוויד	אין	אין	אין
מרשם	כ-40 משפי מגוש קטיף	יש	אין	אין
חפץ חיים (צמוד דופן)	כ-75 משפי מגני טל	אין	אין	אין
יסודות (צמוד דופן)	כ-50 משפי מנצר חזני	אין	אין	אין
אבני איתן	כ-22 משפי מנצר חזני, גדיד, נוויד, כפר דרום	אין	אין	אין
נווה ים	כ-30 משפי מצפון החבל	יש	אין	אין
אריאל (שכונה)	כ-20 משפי מנצרים	אין	אין	אין
עין צורים (צמוד דופן)	כ-30 משפי מגדיד ונצר חזני	אין	אין	אין
פלמחים	כ-32 משפחות מאלי סיני	אין	אין	אין
שוקדה	כ-20 משפי מכפר דרום	יש	אין	אין
	כ-200 משפי מגדיד, גן אור, בדולח, נציח, רפיח ים ועוד	אין	אין	אין
	כ-60 משפחות מגוש קטיף	יש ללא הגרלות בעבודה	אין	אין
	כ-15 משפחות ממורג	יש	אין	אין

3 שנים

לביצוע תוכנית ההתנתקות

לכל מתיישב יש פיתרון?

תמונת מצב אנשי גוש קטיף
תמוז-אב התשס"ח יולי-אוגוסט 2008

כחודש לפני יישום תוכנית ההתנתקות השיקה ממשלת ישראל קמפיין תחת הכותרת "יש פתרון לכל מתיישב". הקמפיין שכלל פרסום מסיבי בטלוויזיה, רדיו, עיתונות ובאינטרנט תיאר את היערכותה המושלמת של ממשלת ישראל לקליטת וסיוע לאנשי גוש קטיף בתחומי המגורים, רווחה, מתן פיצויים, חינוך, תעסוקה, איתור אדמות לחקלאים ועוד.

**היום לאחר 3 שנים -
מרבית תושבי הגוש לא החלו לבנות את בית הקבע שלהם,
רק 20% מבעלי האדמות החקלאיות החלו לעבד מחדש קרקע חקלאית
וכ-23% אחוז מאנשי גוש קטיף לא עובדים.**

שלוש שנים בהם 8800 עקורי גוש קטיף נאלצים להתמודד עם אוזלת היד של הממשלה בשלל תחומי החיים.
**אם ניתן לתאר את אופן ביצוע העקירה ב-D-9 אזי לצערנו מלאכת השיקום מתבצעת במריצה ומתאפיינת בסחבת בירוקרטית גדולה ומיותרת.
העובדה שלאחר 3 שנים אין פתרונות ראויים היא תעודת עניות לממשלה.**

**אנו דורשים להניח את מצוקת אנשי גוש קטיף
על סדר היום הלאומי ולקבל את מה שהיה לנו - בדין ולא בחסד.**

הבטחות מול ביצוע:

להלן מספר דוגמאות להתחייבות מנהלת סל"ע למועד תחילת הבניה. עד היום במקומות הנ"ל לא החלו בעבודות תשתית.

חסמים	תחילת בניה ע"פ מנהלת 1/08	תחילת בניה ע"פ המנהלת 7/07	עמדת המנהלת 10/06	
חזרה מסיכומים עם המנהלת אין הסכם 85 אין סגב התחייבות אין הסכם 85.	חתימה על כתב התחייבות	תלוי הסכמות	סיום חוזה 85 עד סוף 06	אמציה
	10/08	10/08	כנייל	יסודות
מויימ עם הקיבוץ וממיי	תלוי הסכמות	תלוי הסכמות	כנייל	נווה ים
אין הסכם 85 אין תביעה מאושרת	3/08	3/08	כנייל	עין צורים
הסכם 85 לא אושר עדיין	4/08	4/08	כנייל	פלמחים
הסכם 85 פג	3/08	12/07	חתום הסכם 85	תלמי יפה

מסקנה: כל הנקודות שבטבלה ידועות למעלה משנתיים וחצי (למעט שוקדה ונווה ים שהחליפו נקודות אחרות), אך ללא שינוי מהותי בחסמים.

יישובי הקבע:

ראשית יש לברך על הנקודות שהתחילו בניה בפועל: בת-הדר, מבקיעים, יד בנימין, ניצן, גולף. 3- אתרים הוגרלו מגרשים וסיימו תשתיות אך טרם התחילה בניה בפועל: בוסתן הגליל, חלוצית 1, חלוצית 4.

אתר קבע	הקהילה המיועדת	הסכם	תשתיות	בניית בתי קבע
אמציה (צמוד דופן) *	כ-50 משפחות מקטיף	אין	אין	אין
חזן *	כ-80 משפי מנוויד	אין	אין	אין
מרשם *	כ-40 משפי מגוש קטיף	יש	אין	אין
חפץ חיים (צמוד דופן)	כ-75 משפי מגני טל	אין	אין	אין
יסודות (צמוד דופן)	כ-50 משפי מנצר חזני	אין	אין	אין
אבני איתן *	כ-22 משפי מנצר חזני, גדיד, נוויד, כפר דרום	יש	אין	אין
נווה ים *	כ-30 משפי מצפון החבל	אין	אין	אין
אריאל (שכונה)	כ-20 משפי מנצרים	אין	אין	אין
עין צורים (צמוד דופן) *	כ-30 משפי מגדיד ונצר חזני	אין	אין	אין
פלמחים *	כ-32 משפחות מאלי סיני	יש	אין	אין
שוקדה *	כ-20 משפי מכפר דרום	אין	אין	אין
ניצנים	כ-200 משפי מגדיד, גן אור, בדולח, נציח, רפיח ים ועוד	יש ללא הגרלות	בעבודה	אין
שומריה	כ-60 משפחות מגוש קטיף	יש	אין	אין
טנא עומרים	כ-15 משפחות ממורג	אין הכרה של משרד רוה"מ		
משכיות	משפי משירת הים ויישובים נוספים	אין הכרה של משרד רוה"מ		
תלמי יפה	כ-21 משפי מאלי סיני	יש	אין	אין

המסומנים ב- * עדיין ללא תב"ע מאושרת.

מגורים

מגורים זמניים:

- מעל ל- 1400 משפחות (85%) מתושבי הגוש נשארו לגור במסגרת קהילתית ומתגוררים ב- 18 אתרים זמניים.
- אתרי הקארוונים יועדו לשנתיים עד ארבע שנים. כיום ברור שהאתרים הזמניים ישמשו לתקופה ארוכה יותר (לפחות 6-8 שנים). עובדה זו משליכה על בעיות רבות- **חוסר במבני ציבור, התנהלות הקהילה, בעיות תשתיות ומגורים, תעסוקה רחוקה ממקום יישוב הקבע, חינוך הילדים, מבנה הקהילה ועוד.**

יישובי הקבע:

- יישובי הקבע לכל הדעות ובכל קנה מידה מהווים את הבסיס של הקהילות וכתוצאה מכך משפיעים על התושבים בשאר מעגלי החיים: תעסוקה, בריאות אישית וקהילתית וכו'.
- קידום יישובי הקבע איננו רק משימה לביצוע אלא כולל חובה מוסרית לשיקום הקהילות, בניית היציבות הבסיסית ועוד.

- מתוך 24 נקודות שאמורות לקום כיישוב קבע למפונים רק **5 נקודות** התחילה בניית בתי מגורים אך על פי שחלקן אך הוצעו לפני העקירה (כדוגמת ניצנים שהיתה פרוייקט הדגל של המדינה).
- הסיבות לאי סגירת ההסכם משתנות ממקום למקום אך העובדה כי המדינה לא מוצאת את הפתרונות מקשה מאוד וגורמת לתחושת **חוסר וודאות גדולה אשר משפיעה בצורה ישירה על שאר תחומי החיים.**
- במספר רב של אתרי קבע טרם החלה עבודת תשתית (למרות שיש תב"ע מאושרת). ביניהם תלמי יפה שסוכם לגביו חודשים רבים לפני יישום תוכנית ההתנתקות.
- מזרח לכיש שהוגדר כמשימה לאומית ע"י ראש הממשלה, מדשדש זמן רב והטרקטור הראשון לא נראה באופק.

תעסוקה

- היקף האבטלה בקרב אנשי גוש קטיף עדיין גבוה ועומד על כ-23% (כ-820 אנשים).
- מתוך כלל המובטלים 500 נמצאים בתהליך של חיפוש עבודה 317 נוספים נמצאים בכוח העבודה הפוטנציאלי, אך מתקשים מאוד במציאת עבודה, מפאת היותם מעל גיל 50 או בשל הכשרתם המקצועית.
- בשל אחוז האבטלה הגבוה משפחות רבות משתמשות בכספי הפיצויים לקיום היומיומי במקום לשמור לבניית ביתם.
- נכון להיום אין התייחסות ממוקדת לאנשי גוש קטיף בנושא התעסוקה (למרות הבטחות חוזרות של שר התמ"ת) ולא גובשה החלטת ממשלה בנושא.

עסקים

- רק כ-80 מבין 180 בעלי העסקים שבו להפעיל את עסקיהם, רובם בהיקף מוגבל בלבד.
- שאר בעלי העסקים כורעים תחת נטל ההתחייבויות הפיננסיות הקודמות ומאבדים את כספי הפיצויים שמיועדים לביתם.
- היכולת להקים את העסק מחדש, עם לקוחות וכללי מסחר חדשים מוגבלת ביותר שכן אין בחוק התייחסות הולמת לעלות העברת והקמת העסק מחדש, לאבדן ההכנסות, המוניטין והאשראי בתקופת המעבר.
- עד היום לא פעלו משרד התמ"ת ו/או מנהלת סל"ע להקמת אזורי תעשייה ומסחר חלופיים למתיישבים.
- שיטת חישוב הפיצוי המוטעית לעסק, אינה מאפשרת להקימו מחדש ולהעמידו באותו המצב שהיה לפני יישום תוכנית ההתנתקות. הקמת העסק אמורה לשמש כמקור תעסוקה יציב לבעלי העסק ולהמשיך להעסיק עובדים תושבי גוש-קטיף כחלק מפתרון בעיית האבטלה ושיקום המפונים.
- סעיפי החוק אינם מאפשרים לבעלי העסק קבלת דמי הסתגלות ראויים, דמי אבטלה וכדו'. בעלי העסק מוצאים עצמם עם התחייבויות פיננסיות רבות ללא דמי קיום, פרישה, או פנסיה לעתידם.

חקלאות

- רק 60 חקלאים (מתוך כ-380 משקים חקלאים) קיבלו אדמות. מתוכם, רק חלק קטן חזרו לפעול ברמה של גידול ממש.
- אלו מבין החקלאים שחזרו לגדל נאלצים להתמודד עם בעיות רבות בנושא תשתיות בשטח. (אין תשתיות מלאות של חשמל, ביוב, ניקוז, תקשורת וכו').
- משרד החקלאות לא מסוגל בתנאים הקיימים בחוק לתת פתרונות בתחום החקלאי.
- פרק הזמן שכתוב בחוק להקמת עסק חלופי לא עמד במבחן המציאות ונמשך זמן רב מהצפוי. עקב פער הזמנים שבין הפיננסי לבין הקמת עסק חלופי נגרמו לחקלאים נזקים שנבעו מאובדן עונות גידול ושיווק.
- בשל גילם ומצבם לאחר יישום תוכנית ההתנתקות, ישנם חקלאים שאינם מסוגלים לשוב לשוק העבודה, חקלאים אלו אינם זכאים לגמול פרישה או פנסיה כלשהי.
- הפיצוי שניתן כיום במסגרת החוק בגין רכיב הקרקע (ערך הנחלה) הינו נמוך בהרבה מערכו הריאלי ע"פ עלויות הרכישה והכשרה של שטח חקלאי כך גם לפי קביעת משרד החקלאות הפיצויים המוענקים לחקלאים ולעצמאיים מקרב אנשי גוש קטיף הינם נמוכים ואינם משקפים את ערך הכינון של הרכוש.
- על פי העבודה הכלכלית שנעשתה בנושא הפיצוי על החממות ושהינה מקובלת על משרד החקלאות עולה כי שיעור הפיצוי שקיבלו משקים חקלאיים במסגרת החוק הינו פיצוי נמוך וחסר. מצב זה אינו מאפשר לחקלאים להקים משק חקלאי חלופי מחוץ לשטח מפונה.
- הקצאת קרקעות: מזה יותר משנתיים ישנם הבטחות לקרקע עבור אמצעי ייצור לחקלאים שמומש באופן חלקי ביותר.

חינוך, רווחה ונוער

- תושבים רבים צריכים להתמודד עם לחצים נפשיים קשים בעקבות המצב אליו נדחקו כתוצאה מהעקירה, רבות מהמשפחות סובלות מקשיים כלכליים הנובעים מהאבטלה הכפויה, מהעתידי הבלתי ברור, מפירוק הקהילה ואיבוד החברים, חוסר מקום בקראוילה, הקושי לנהל חיי משפחה תקינים, אי היכולת לארח בני משפחה קרובים, בירוקרטיה המצריכה כוחות נפש, חיים בתנאי לחץ ואי וודאות מתמשכת ועוד.
- חוסר הוודאות משליך על שאר תחומי החיים ומשפיע בין השאר על היציבות הלימודית של בני הנוער.
- ישנו חלק מהנוער הנמצא במצב של מצוקה המתאפיין בהסתגרות, זלזול במסגרת לימודית או הורית, אי וודאות, קשיי ריכוז.
- נכרת ירידה בכמות הנוער הפונה לקבלת סיוע דרך "מענים", אולם אופי הבעיות המטופלות היום אצל הנוער חמורות יותר מבעבר.
- מצבם הכלכלי של יותר מ- 500 משפחות הורע באופן משמעותי, וחלקן אף מקבלות סיוע מגופי רווחה.
- אכילת הפיצויים - תושבים רבים אינם עובדים (שלא מרצונם) ולכן משתמשים בכספי הפיצויים לקיום היומיומי במקום לשמור לבניית ביתם.

פיצויים

הסכם ההבנות מול הממשלה בנושא תיקון חוק פינוי פיצוי שיפר באופן יחסי את המצב בתחום האישי. עד כה טרם סוכם על הבנות בתחום העסקי והחקלאי (בעלי עסקים וחקלאים אינם מפוצים על אובדן ההכנסה עד להקמת העסק מחדש, ועוד) בניגוד לסיכום הסכם ההבנות בו נקבע תאריך סיום לנושאים אלו.

הפערים העיקריים בין עמדת הממשלה לאנשי גוש קטיף

הבטחות שלטוניות	עמדת אנשי גוש קטיף	עמדת הממשלה	
הבטחות שונות ממנהלת סלי"ע כגון: מר יונתן בשיא ליסודות, גבי צביה שמעון לנווה ים וכדו'.	לממש הבטחות שניתנו בזמנים מהירים ועם כל הגורמים.	ע"פ האפשרויות המשפטיות.	הסכמי קבע
א. מכתב ממנכ"ל רוה"מ ב. סיכום מול מנהלת סלי"ע	שמאות ממשלתית/ הבטחות שניתנו.	עלות תשתיות בניכוי סבסוד סטנדרטי	מחירי מגרשים
פרוגרמות של משרד החקלאות מאושרות מלפני שנתיים.	לקצוב בדחיפות זמן למימוש.	תהליך (מעל שנתיים)	מימוש קרקעות לאגודות
א. מכתב שר החקלאות ב. מנכ"ל שר החקלאות אצל נשיא המדינה ועוד	פיצוי בסכום אשר היה נדרש להקים את אותו עסק ואותה חקלאות (מחיר מחירון) ללא קשר האם המתישב בחר להקים עסק מחדש בפועל או לא.	ע"פ חוק פינוי פיצוי (לבד ממענקים חלקיים למי שחוזר)	חקלאים
ישיבות תיאום בתמ"ת שהובילו לטיוטת החלטת ממשלה			עסקים

העיכוב בפתרונות עולה למדינה כמיליארד ש"ח

מחקר שערכו הפרופסורים עזרא סדן ויקיר פלסנר מגלה כי המדינה נקטה במדיניות של השהיה וסחבת שנמשכת עד היום. על פי התרשמותם אין כיום מאמץ אפקטיבי להאיץ את לוחות הזמנים לפתרון הבעיה.

עוד קובע המחקר כי בעוד שהפיצוי למפוני סיני היה 2 מיליון ש"ח לנפש, הפיצוי לאנשי גוש קטיף - 0.5 מיליון ש"ח לנפש [כולל שווי כסף]. על פי ממצאי המחקר, הסחבת בפתרון מצוקת הדיור עולה למדינה סכום של כ-15 מיליון ש"ח מאובדן עבודה. בנוסף כ-225 מיליון ש"ח תשלומים לאחזקת התושבים במגורי הקראוונים ובנוסף כ-40 מיליון ש"ח לשנה עלותה של מינהלת סל"ע.

כותבי המחקר מסכמים כי כל שנת עיכוב נוספת גורמת נזק לתוצר הלאומי ועלותה כ-140 מיליון שקל.

סקר על הטיפול באנשי גוש קטיף קובע:

- 86% מהציבור - ממשלת ישראל אחראית לכישלון בטיפול באנשי גוש קטיף.
- 88% חושבים שהממשלה מתנערת ממחויבותה למפונים.
- מרבית הציבור (60%) לא היה מוכן להתחלף במגורים בקרוונים עם אנשי גוש קטיף בעד שום סיבה שבעולם. [שלום, כסף וכד'].
- 65% מהציבור חושבים כי על הממשלה לתת עדיפות מלאה לאנשי גוש קטיף שאיבדו את עבודתם עקב ההתנתקות.

- הסקר נערך ע"י מכון מותגים במהלך חודש מרץ 2008 בקרב 500 בני אדם המהווים מדגם מייצג -

לסיכום

אין ספק כי תמונת המצב מעידה באופן ברור על מחדלי המדינה העצומים. תקופת המגורים באתרים הזמניים מתארכת הרבה מעבר לתקופה שיועדה ע"י המדינה ונראה כי לאף אחד ממשרדי הממשלה אין תוכנית עבודה לתקופה זו. מיותר לציין כי תוכנית עם לוחות זמנים ברורים ועם מלוא הסמכויות לדרג הפקידותי, תוך עקיפת חסמים תזרז את הפתרונות ובכך תחסוך הן משאבים למדינה והן עגמת נפש רבה לעקורים.

חשוב להדגיש כי למרות כל האמור לעיל, קהילות הגוש ממשיכות לעשות ולפעול. מעל ל-85% מתושבי הגוש נשארו לגור במסגרת קהילתית במטרה להמשיך בערכים ובאידיאלים וניכרת ערבות הדדית, תמיכה ודאגה לכלל הקהילה בקרב העקורים. מוסדות חינוך ותורה קמים בישובים החדשים, כמו גם רשת פעילות בלתי פורמלית לילדים ונוער, ועשייה יום-יומית מפרכת של התנדבות בוועדות היישוב השונות בכדי לקדם את תהליכי שימור הקהילות והקמת יישובי הקבע.

לאחר שלוש שנים אנו דורשים להגדיר את פתרון בעיית אנשי גוש קטיף כמשימה לאומית.

אין ספק כי ברגע שיקבלו חזרה את הכלים הנחוצים, אוכלוסיית גוש קטיף תחזור ותמשיך להיות חברה חזקה, יצרנית, פעילה ותורמת.

054-7775267

ועד מתיישבי גוש קטיף ע"ר
Friends of Gush Katif

מרכז מסחרי אחוזת אתרוג
ד.ב. לכיש צפון
ת.ד 450 מיקוד 79411
אתר אינטרנט www.4katif.org.il
אי-מייל Katom@012.net.il
טל' 08-9738000
פקס' 08-9738024